

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/Issue 18 (Ekim/October 2024), s. 164-179.

Geliş Tarihi-Received: 20.09.2024

Kabul Tarihi-Accepted: 29.10.2024

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.235

İngilizce Bölümü Öğrencilerinin Türkçe Öğrenme Sürecinde Karşılaştığı Zorluklar

Challenges Faced by English Department Students in the Process of Learning Turkish

Kawar Maasom ABDULQADER*

Öz

Küresel eğitim ortamında çok dilli ve çok kültürlü süreçlerin yaygınlaşması, öğrencilerin farklı dillerle karşılaşmasını ve busüreçte çeşitli zorluklarla yüzleşmelerini beraberinde getirmektedir. Irak'ın Duhok kentinde bulunan Cihan Üniversitesi İngilizce Bölümü öğrencileri de Türkçeyi ikinci bir dil olarak öğrenirken fonetik, dil bilgisi ve ses uyumu gibi birçok alanda zorlanmaktadır. Bu araştırma, öğrencilerin Türkçe öğrenim süreçlerindeki deneyimlerini derinlemesine anlamak amacıyla nitel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, öğrencilerle yapılan anketler, ses kayıtları ve yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış; içerik analizi tekniği ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları, öğrencilerin en çok Türkçenin fonetik özellikleri (ğ, ı, o-ö, u-ü) ve İngilizceden kaynaklanan ses karışıklıkları (i, a, c, e) nedeniyle zorlandıklarını göstermektedir. Öğrenciler, özellikle bu sesleri doğru telaffuz etmekte zorluk çekmekte ve ses karışıklıklarından dolayı yanlış anlamalar yaşamaktadır. Ayrıca, dil bilgisi kurallarını öğrenirken zaman kipleri, cümle yapısı ve sözcük türleri gibi konularda da güçlüklerle karşılaştıkları tespit edilmiştir. Bu zorluklar, öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecini yavaşlatmakta ve motivasyonlarını olumsuz etkileyebilmektedir.

Araştırma, öğrencilerin Türkçe öğreniminde karşılaştıkları sorunları çözmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, dil eğitiminde fonetik eğitime daha fazla önem verilmesi, gramer konularında ek destek sağlanması ve öğrencilere daha fazla konuşma pratiği imkânı sunulması önerilmektedir. Bu çalışmanın, öğrencilerin dil yeterliliklerini artırmak ve dil öğrenme sürecini daha etkili hale getirmek için eğitimcilere rehberlik etmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğrenimi, çok dilli eğitim, dil öğrenme stratejileri, fonetik özellikler.

Abstract

The spread of multilingual and multicultural processes in the global educational environment has led to students encountering different languages and facing various challenges in this

* Öğr. Görevlisi, Zaho Üniversitesi, İnsani Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Duhok/İrak, e-posta: kawar.abdulqader@uoaz.edu.krd, ORCID: 0009-0002-5956-142X.

process. Students in the English Department of Cihan University, located in Duhok, Iraq, also encounter multiple difficulties, such as phonetics, grammar, and sound harmony, while learning Turkish as a second language. This study was conducted using qualitative research methods to gain an in-depth understanding of students' experiences in learning Turkish. Data were collected through surveys, audio recordings, and semi-structured interviews with students and analyzed using content analysis techniques.

The findings indicate that students primarily struggle with the phonetic features of Turkish (ğ, ı, o-ö, u-ü) and sound confusions originating from English (i, a, c, e). Students find it particularly challenging to pronounce these sounds correctly, which often leads to misunderstandings. Additionally, they face difficulties in learning grammar rules, especially in areas such as tense forms, sentence structure, and parts of speech. These challenges slow down their process of learning Turkish and may negatively affect their motivation.

The research aims to address the issues students face in learning Turkish. In this context, it is recommended to place greater emphasis on phonetic training in language education, provide additional support in grammar, and offer students more opportunities for speaking practice. This study aims to guide educators in enhancing students' language proficiency and making the language learning process more effective.

Keywords: Turkish language learning, multilingual education, language learning strategies, phonetic features.

Giriş

Dil, bireyler arasındaki iletişimi sağlayan temel bir araçtır. Ancak, küreselleşen dünyada yalnızca ana dil ile iletişim kurmak yetersiz kalmaktadır (Şahin, Çelik ve Gök Çatal, 2018). Küresel ölçekte İngilizce yaygın bir yabancı dil olarak önem kazanırken, son yıllarda Türkçe de dikkat çeken bir yabancı dil haline gelmiştir (Chang ve Kalenderoğlu, 2017). Bununla birlikte, Türkçenin yapısal ve fonetik farklılıkları, yabancı öğrenciler için bazı zorluklar yaratmaktadır. Özellikle İngilizce konuşulan bir ortamda eğitim gören öğrenciler, Türkçenin kendine özgü sesleri ve dil bilgisi kurallarına uyum sağlamakta zorlanabilmektedir.

Bir dili etkili bir şekilde konuşabilmek için o dilin dil bilgisi kurallarını bilmek gereklidir; ancak bu, tek başına yeterli değildir. Gramer kuralları genellikle dil öğretiminde önceliklidir; ancak, günlük hayatta kullanılmayan birçok kural, öğrencilerde motivasyon kaybına yol açabilmektedir. Bu durum, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri pratikte nasıl kullanacaklarını sorgulamalarına ve dil öğretiminin etkisizleşmesine sebep olabilmektedir. Solak ve Yılmaz'a (2020) göre, dil öğrenen bireylerin etkili bir şekilde konuşabilmeleri için dili aktif olarak kullanabilecekleri ortamlar oluşturulmalıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan zorluklar, çeşitli boyutlarıyla ele alınmalıdır. Şengül (2014), bu zorluklar arasında program eksiklikleri, öğretim elemanı yetersizliği, kullanılan kaynakların sınırlılığı, ana dilden kaynaklanan farklılıklar ve alfabe uyumsuzluklarının yer aldığını vurgulamaktadır. Durmuş (2013) ise, bir dili yabancı dil olarak öğrenme isteğinin, hedef dilin kültürel ve ekonomik etkileriyle şekillendiğini ifade etmekte ve bu bağlamda öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun öğretim programları ve materyallerin geliştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, Karaman ve Yılar (2023), ana dili Türkçe olmayan öğrencilerin görüşlerini değerlendirmek için özel ölçüm araçlarının geliştirilmesi gerekliliğine dikkat çekmektedir. Türkçe öğreniminde karşılaşılan bu zorluklar, çok boyutlu bir analiz gerektiren karmaşık süreçlerdir (Hoşça, 2020).

Türkçenin yapısal ve fonetik özellikleri, özellikle İngilizce konuşan öğrenciler için belirgin engeller yaratmaktadır. Türkçenin fonetik özellikleri (örneğin, “ğ”, “ı”, “o-ö”, “u-ü” sesleri) ve dil bilgisi yapısı (örneğin, zaman kipleri, cümle yapısı, eklerin kullanımı), bu öğrenciler için önemli zorluklar oluşturmaktadır. Çalışır Zenci (2013), dil bilgisine aşırı ağırlık verilmesinin ve dinleme ile okuma metinlerinin zorluğunun öğrencilerin öğrenme sürecini olumsuz etkilediğini vurgulamaktadır. Fonetik farkındalık, öğrencilerin dildeki sesleri doğru algılayıp telaffuz etmeleri açısından kritik bir öneme sahiptir (Koç, 2020). Dil bilgisi kuralları ise, anlamlı cümleler kurma ve dilin kavramsal yapısını öğrenme süreçlerinde temel rol oynamaktadır. Türkçedeki dil bilgisi kurallarının İngilizceye göre farklılık göstermesi, öğrenciler için ek zorluklar yaratmaktadır (Durnagöl ve Altan, 2024).

Yurt dışında ve yurt içinde Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar benzerlik göstermektedir. Bu zorluklar arasında program eksiklikleri, materyal yetersizliği, kullanılan öğretim yöntemlerindeki sorunlar, alfabe farklılıkları ve dilin yapısal özelliklerinden kaynaklanan güçlükler yer alır (Alan, 2021). Yabancı öğrenciler, Türkiye Türkçesini öğrenirken alfabe, fonetik ve morfolojik farklılıklarla karşılaşmakta ve bu zorlukları aşmak zorundadırlar (Derman, 2010).

Türkçeyi öğrenmek, dört temel dil becerisinin (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) birlikte değerlendirilmesini gerektirir (Sallabaş ve Kiler, 2024). Bu becerilerin etkili bir şekilde geliştirilmesi, öğrencilerin iki kültürde de yetkinlik kazanmalarına yardımcı olur. Turan ve Polat’a (2017) göre, iki kültürlülük, bireylerin kendi kültürel kimliklerini koruyarak bu becerileri edinmelerini sağlar.

Dil öğrenme stratejileri, öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır (Tunç ve Kozikoğlu, 2022). Stratejilerin etkili kullanımı, öğrenme sürecinde karşılaşılan zorlukları hafifletmeye yardımcı olabilir. Yapılan araştırmalar, stratejilerin etkin kullanımının, öğrencilerin dil başarısını doğrudan etkilediğini göstermektedir. Gömleksiz’in (2013) çalışması, Türkçe öğretmen adaylarının İngilizce öğrenme stratejilerini etkili kullanmakta zorlandığını ortaya koymuştur.

Geri bildirim süreçleri de dil öğreniminde önemli bir rol oynamaktadır. Türkçeyi öğrenen öğrenciler için geri bildirim uygulamaları, öğrenme sürecine katkı sağlar ve öğrencilere doğru yönlendirme fırsatı sunar. Bu süreçlerin etkili kullanılması, öğrencilerin dil öğrenimindeki başarılarını artırırken aynı zamanda çok yönlü bir kültürel kimlik geliştirmelerine yardımcı olabilir (Çakır, 2023). Özellikle yabancı dil öğreniminde, motivasyon ve stratejik öğrenme süreçleri büyük bir rol oynamaktadır (Gök Çatal, Şahin ve Çelik, 2018). Öğrencilere sunulan dil öğrenme materyallerinin kalitesi ve uygulanan öğretim stratejileri, dil öğrenme süreçlerinde belirleyici bir rol oynamaktadır.

Bu zorluklar sadece Türkçe öğrenen öğrencilerle sınırlı değildir; Türkiye’de İngilizce öğrenen öğrenciler de benzer sorunlarla karşılaşmaktadır (Özer & Akay, 2022). Bu bağlamda, araştırmanın amacı, Irak’ın Duhok şehrindeki Cihan Üniversitesi İngilizce bölümü öğrencilerinin Türkçe derslerinde karşılaştıkları zorlukları sistematik olarak belirlemek ve bu zorluklara yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırmanın, öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde yaşadıkları zorlukları tanımlayıp bu zorlukların üstesinden gelmek için etkili çözüm stratejileri sunarak eğitimcilerin öğretim stratejilerini geliştirmelerine katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu hedeflere ulaşabilmek amacıyla, araştırma sürecinde aşağıdaki temel sorulara yanıt aranmıştır:

1. İngilizce ile birlikte Türkçe öğrenmenin olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
2. Türkçe öğrenirken İngilizceden kaynaklanan ses karışıklıkları yaşıyor mu? Eğer yaşıyorsa, bu karışıklıklara neden olan sesler hangileridir?
3. Öğrenciler, fonetik açıdan Türkçedeki hangi sesleri (örneğin, a, e, i, ı, o-ö, u-ü) çıkarmakta zorluk yaşıyorlar?
4. Öğrenciler, Türkçe dil bilgisi kurallarını öğrenirken hangi zorluklarla karşılaşılıyorlar?
5. Türkçede dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmede yeterli etkinlik yapılmakta mıdır?
6. Öğrenciler, Türkçe öğrenirken karşılaştıkları en büyük zorluk nedir?
7. Öğrenciler, Türkçe derslerinde hangi becerilere (dinleme, konuşma, okuma, yazma) daha fazla odaklanması gerektiğini düşünüyorlar?

1. Yöntem

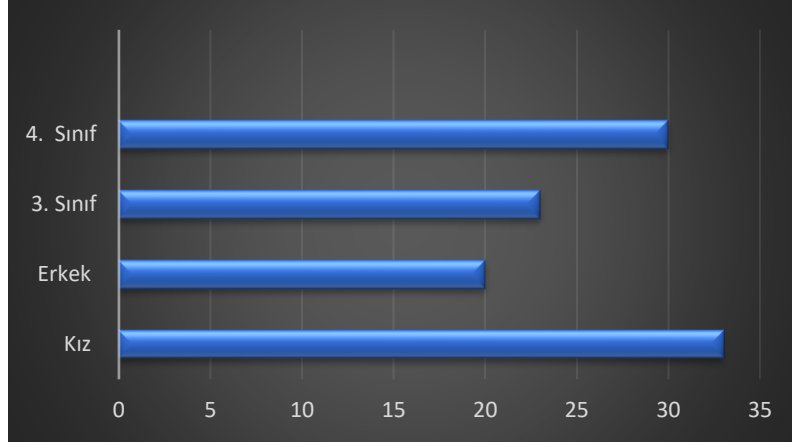
2. Araştırma Modeli

Bu çalışma, öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunları derinlemesine incelemeyi amaçlayan bir nitel araştırmadır ve olgubilimsel bir yaklaşımı benimsemektedir. Araştırmada, nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu yöntem, belirli konular etrafında derinlemesine bilgi toplamak için, önceden belirlenmiş soruların yanı sıra öğrencilerin kişisel görüşlerine de yer vermektedir. Böylece, öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları zorluklar daha kapsamlı bir biçimde anlaşılabilmiştir.

3. Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışmada, öğrenciler nitel araştırma yöntemlerinden olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile seçilmiştir. Bu yöntem, araştırmacının erişiminin kolay olduğu ve çalışmanın amacı için uygun olan bir örneklem seçilmesini sağlamıştır. Araştırma, Irak'ın Duhok şehrinde bulunan Cihan Üniversitesi İngilizce Bölümü'nde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde Türkçe dersleri yalnızca 3. ve 4. sınıflarda verildiği için, araştırmaya toplam 53 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin özellikleri, Grafik 1 ve Tablo 1'de detaylı olarak sunulmuştur. Grafik 1, öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımını görsel olarak göstermektedir. Tablo 1 ise Öğrencilerin özelliklerini frekans ve yüzde olarak detaylandırmaktadır. Bu öğrenciler, İngilizce bölümünde eğitim almakta ve son iki sınıfta Türkçe dersleri almaktadırlar.

Öğrencilerin özelliklerine dair veriler Grafik 1'de sunulmuştur. Bu grafik, öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımını göstermektedir. Detaylı frekans bilgileri ise Tablo 1'de verilmiştir.

Grafik 1. Öğrencilerin Özellikleri**Tablo 1. Öğrencilerin Özelliklerine Dair Frekans Tablosu**

Kategori	Frekans	Yüzde (%)
4. Sınıf	30	56.6%
3. Sınıf	20	43.4%
Erkek	15	43.4%
Kız	30	56.6%

4. Veri Toplama Yöntemleri

Veri toplama sürecinde hem anketlerden hem de yarı yapılandırılmış görüşmelerden yararlanılmıştır. Anketler, öğrencilerin genel zorluklarını nicel verilerle belirlemek için uygulanmış ve bu veriler görüşmelerin daha derinlemesine yapılmasında yol gösterici olmuştur. Anket sonuçları doğrultusunda belirlenen temalar üzerine yapılan görüşmeler ise, öğrencilerin bireysel deneyimlerini nitel olarak anlamak amacıyla kullanılmıştır. Anket ve görüşme verileri, içerik analizi yöntemiyle bütünleştirilmiş; nicel verilerle elde edilen genel bulgular, nitel verilerle derinlemesine analiz edilmiştir. Bu sayede, öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecindeki zorluklar hem geniş bir perspektiften hem de bireysel deneyimlerle desteklenerek değerlendirilmiştir.

5. Veri Analizi

Veri analizi sürecinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler önce sistematik bir şekilde kodlanmış, daha sonra benzer kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Kodlama sürecinin güvenilirliğini artırmak amacıyla, kodlamalar Zaho Üniversitesi Türk Dili Bölümü'nden 3 hoca tarafından gözden geçirilmiş ve kodlayıcılar arasında tutarlılık sağlanmıştır. Bu analiz, öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları zorlukları ve İngilizce ile Türkçeyi aynı anda öğrenmenin olumlu ve olumsuz etkilerini incelemiştir.

6. Görüşme Soruları

Görüşme form soruları, Türkçe öğrenme sürecindeki zorlukları ve elde edilen kazanımları belirlemek amacıyla hazırlanmış yedi sorudan oluşmaktadır. Bu sorular,

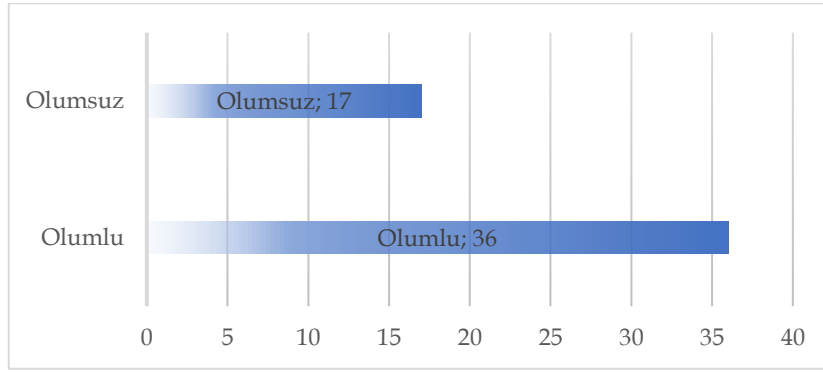
Zaho Üniversitesi Türk Dili Bölümü hocalarına danışılarak oluşturulmuştur. Öğrenci ifadeleri, temaların belirlenmesinde önemli bir kaynak olmuştur. Görüşmelerde öğrenciler Ö1, Ö2 şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bulgular bölümünde, öğrencilerin İngilizce ile birlikte Türkçe öğrenme sürecinde karşılaştıkları zorluklar ve bu iki dili öğrenmenin olumlu ve olumsuz etkileri araştırılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilmiş ve öğrencilerin bu süreçte yaşadıkları deneyimlere dair önemli temalar ortaya çıkarılmıştır. Aşağıda grafik ve tablo yardımıyla bu temalar daha ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur.

İngilizce ve Türkçe öğrenmenin olumlu ve olumsuz etkileri, Grafik 2’de verilmiştir.

Grafik 2: İngilizce ile birlikte Türkçe öğrenmenin olumlu ve olumsuz etkilerine dair bulgular.

Tablo 2’de İngilizce ile Türkçe öğrenmenin etkileri, tema, kategori ve kodlar başlıkları altında sınıflandırılmıştır.

Tablo 2: İngilizce ile Birlikte Türkçe Öğrenmenin Etkileri

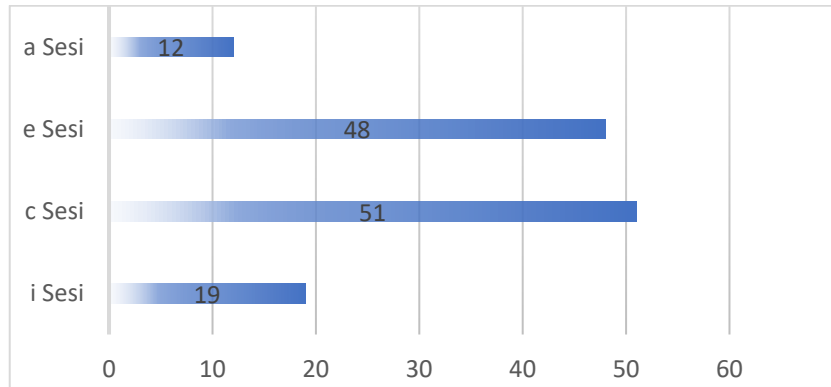
Tema	Kategori	Kodlar	Öğrenci İfadeleri
İngilizce ile Türkçe Öğrenimi	Olumlu Etkiler	-Çok dillilik avantajı - Dil öğrenme motivasyonu -Kültürel zenginlik	Ö1: “İki dili birlikte öğrenmek benim için bir avantajdır ve Türkçeyi de seviyorum.” Ö20: “Birden fazla dil öğrenmek, birden fazla insan olmaktır.” Ö35: “Türkçe öğrenmek, gelecekteki kariyerimde bana yardımcı olacak.” Ö47: “İngilizce ve Türkçeyi aynı anda öğrenmek, dil becerilerimi geliştiriyor.”

	Olumsuz Etkiler	- Dil karışıklığı -Öğrenme gücü	Ö18: "Türkçe ve İngilizce ayrı dillerdir ve ikisini bir anda öğrenirken karıştırıyorum." Ö29: "İki dili aynı anda öğrenmek bazen kafa karıştırıcı olabiliyor." Ö42: "Dil yapıları farklı olduğu için hatalar yapıyorum." Ö53: "İngilizceye odaklanmak isterken Türkçe dersleri zamanımı alıyor."
--	-----------------	------------------------------------	---

Grafik 2 ve Tablo 2’de yer alan veriler, öğrencilerin İngilizce ile birlikte Türkçe öğrenme sürecindeki olumlu ve olumsuz deneyimlerini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu, iki dili aynı anda öğrenmenin çok dillilik avantajı, motivasyon artışı ve kültürel zenginlik gibi olumlu etkilerinden bahsetmiştir. Ancak, bazı öğrenciler dil yapılarındaki farklılıklar nedeniyle karışıklık yaşadıklarını ve iki dili bir arada öğrenmenin zorluklarını dile getirmiştir. Genel olarak, iki dil öğrenmenin avantajları öne çıkarken, dil karışıklığı ve zaman yönetimi gibi zorlukların da öğrencilerin bir kısmı üzerinde olumsuz etkileri olduğu görülmektedir.

İngilizce ve Türkçe arasındaki ses karışıklıklarına neden olan seslerle ilgili bulgular, Grafik 3’te verilmiştir.

Grafik 3: İngilizce ve Türkçe arasındaki ses karışıklıklarına neden olan seslerle ilgili bulgular.

İngilizce ve Türkçe arasındaki ses karışıklıkları, Tablo 3’te detaylandırılmıştır.

Tablo 3: İngilizce ve Türkçe Arasındaki Ses Karışıklıkları

Tema	Kategori	Kodlar	Öğrenci İfadeleri
Ses Karışıklıkları	Harf Bazlı Karışıklıklar	- 'C' harfi - 'E' harfi - 'İ' harfi - 'A' harfi	Ö18: "En çok 'c' harfini karıştırıyorum; çünkü bu harf İngilizcede 'si' sesiyle okunurken, Türkçede 'j' sesi verir." Ö3: "Bazı harfler her iki dilde aynı olsa da farklı seslerle okunur; bunlardan biri 'e' sesidir. Örneğin, 'each' kelimesindeki 'e' sesi Türkçede farklı, İngilizcede ise 'i' sesiyle okunur."

			<p>Ö50: “Çoğu zaman ‘i’ sesini karıştırıyorum ve aklım İngilizceye gidiyor. Örneğin buz anlamına gelen ‘ice’ sözcüğünü okurken Türkçede tamamen farklı bir şekilde okunuyor.”</p> <p>Ö27: “‘A’ harfi Türkçede farklı telaffuz ediliyor, bu da bazen karışıklığa neden oluyor.”</p>
--	--	--	--

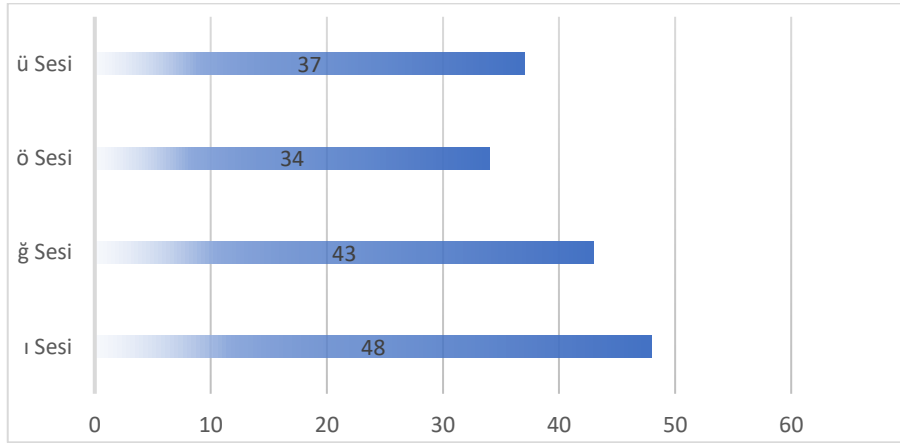
Grafik 3’te, İngilizce ve Türkçe arasındaki ses karışıklıklarıyla ilgili bulgular sunulmaktadır. Öğrencilerin en çok “C”, “E”, “İ” ve “A” harflerinde karışıklık yaşadıkları görülmektedir. Tablo 3, bu karışıklıkları daha ayrıntılı bir şekilde açıklamakta ve öğrencilerin ifadeleriyle desteklemektedir.

Öğrenciler, “C” harfinin İngilizce ve Türkçedeki farklı telaffuzlarını vurgulayarak karışıklıklara neden olduğunu belirtmişlerdir. “E” sesinin her iki dilde farklı okunduğu, “İ” sesinin karıştırılması ve “A” harfinin Türkçedeki farklı telaffuzunun da zorluklar yarattığı ifade edilmiştir.

Bu bulgular, Türkçe öğrenen öğrencilerin fonetik farklılıklarla başa çıkmada zorluk yaşadığını ve dil öğretiminde fonetik farkındalığın artırılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin çıkarmakta zorlandıkları Türkçe seslere ilişkin veriler, Grafik 4’te sunulmuştur.

Grafik 4: Öğrencilerin çıkarmakta zorlandıkları Türkçe seslere ilişkin veriler Grafik 4’te sunulmuştur.

Türkçede çıkarmakta zorlanılan sesler, Tablo 4’te detaylandırılmıştır.

Tablo 4: Türkçede Çıkarmakta Zorlanılan Sesler

Tema	Kategori	Kodlar	Öğrenci İfadeleri
Fonetik Zorluklar	Zorlanılan Sesler	- ‘ı’ sesi - ‘ğ’ sesi - ‘ö’ ve ‘ü’ sesleri	Ö3: “Ben ‘ı’ sesini çıkarmaya hala alışamadım çünkü bu sesi dinlerken kulağıma çok kısık ya da neredeyse hiç gelmiyor.” Ö38: “Bence ‘ö’, ‘o’ ve ‘ü’, ‘u’ seslerinin hepsi

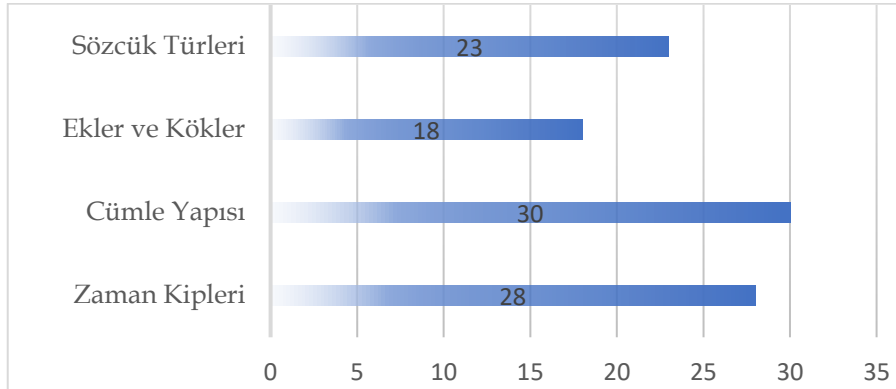
			birbirine benziyor ve alışamadık.” Ö20: “Telaffuz konusunda bazen İngilizce ile karıştırma dışında pek sorun yaşamıyorum, ancak bazı seslerde zorlanıyorum.” Ö45: “‘Ğ’ harfi nasıl telaffuz edilir tam anlayamadım, sessiz gibi geliyor.”
--	--	--	---

Grafik 4, öğrencilerin Türkçede çıkarmakta zorlandıkları sesleri göstermektedir. Öğrencilerin en çok zorluk yaşadığı sesler “I”, “Ğ”, “Ö” ve “Ü” olarak belirlenmiştir. “I” sesi, 48 öğrenci tarafından zorlanılan ses olarak öne çıkarken, “Ğ” 43, “Ü” 37 ve “Ö” sesi 34 öğrenci tarafından sorun olarak tanımlanmıştır.

Tablo 4, bu seslerin detaylarını ve öğrenci ifadelerini içermektedir. Öğrenciler, “I” sesinin zorluğunu, “Ğ” sesinin telaffuzunun zor olduğunu ve “Ö” ile “Ü” seslerinin benzerliklerinden kaynaklanan karışıklıkları dile getirmişlerdir. Bu bulgular, Türkçe öğreniminde fonetik eğitime daha fazla önem verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle öğrencilerin belirli sesleri çıkarırken yaşadığı zorluklar, dil öğretiminde pratik fırsatlarının artırılması gerektiğini göstermektedir.

Öğrencilerin Türkçe dil bilgisi kurallarını öğrenirken karşılaştıkları zorluklara dair bulgular, Grafik 5’te verilmiştir.

Grafik 5: Öğrencilerin Türkçe dil bilgisi kurallarını öğrenirken karşılaştıkları zorluklara dair bulgular.

Dil bilgisi kurallarını öğrenirken karşılaşılan zorluklar, Tablo 5’te detaylandırılmıştır.

Tablo 5: Dil Bilgisi Kurallarını Öğrenirken Karşılaşılan Zorluklar

Tema	Kategori	Kodlar	Öğrenci İfadeleri
Dilbilgisi Zorlukları	Zorlanılan Konular	- Zaman kipleri - Cümle yapısı -Sözcük türleri	Ö33: “Zamanlar konusunda daha fazla ders almamız gerekiyor; özellikle istek ve emir kiplerinde çok yanlışlık yapıyorum.” Ö23: “Türkçe cümle yapısı ile İngilizce cümle yapısı birbirinden farklıdır. Bazen bu yapılar karışıyor ve anlamakta güçlük çekiyorum.” Ö1: “Türkçe zengin bir dildir; birçok sözcük var ve bunların hepsini bilmek zaman alıyor.” Ö37: “Eklere kullanımı ve sözcük köklerini ayırt

			etmek zor oluyor.”
--	--	--	--------------------

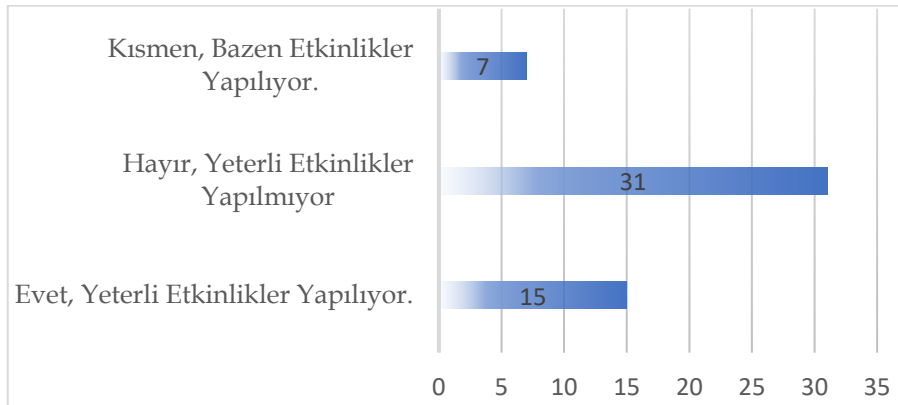
Grafik 5, öğrencilerin Türkçe dil bilgisi kurallarını öğrenirken yaşadıkları zorlukları göstermektedir. En çok zorlanılan konular arasında cümle yapısı (30 öğrenci), zaman kipleri (28 öğrenci) ve sözcük türleri (23 öğrenci) yer almaktadır. Ekler ve kökler konusunda ise 18 öğrenci zorluk bildirmiştir.

Tablo 5, bu zorlukları detaylandırarak öğrencilerin ifadelerini içermektedir. Öğrenciler, zaman kipleri konusunda daha fazla ders almaları gerektiğini, Türkçe ve İngilizce cümle yapısının farklılıklarının karışıklık yarattığını ve Türkçede çok sayıda kelime olduğu için öğrenmenin zaman aldığını belirtmişlerdir. Ayrıca, eklerin kullanımı ve sözcük köklerini ayırt etmenin zor olduğu ifade edilmiştir.

Bu bulgular, Türkçe dil bilgisi öğretiminde daha fazla odaklanılması gereken alanların olduğunu ve öğrencilerin öğrenme süreçlerinin desteklenmesi için ek dersler ve farklı öğretim yöntemlerinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklere dair bulgular, Grafik 6’da verilmiştir.

Grafik 6: Öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklere dair bulgular.

Dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler, Tablo 6’da detaylandırılmıştır.

Tablo 6: Dört Temel Dil Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler

Tema	Kategori	Kodlar	Öğrenci İfadeleri
------	----------	--------	-------------------

Dil Becerileri Etkinlikleri	Etkinliklerin Yeterliliği	- Etkinlik eksikliği - Süre yetersizliği	Ö52: "Derslerimizin az olması ve sürenin kısıtlı olması nedeniyle etkinliklere yeterince yer veremiyoruz." Ö27: "Bu tür etkinlikleri çok nadiren yapıyoruz. Dört temel beceriyi geliştirmek için bu etkinlikler gerekli." Ö40: "Etkinlikler daha eğlenceli ve interaktif olursa daha iyi öğrenebiliriz." Ö15: "Grup çalışmaları ve pratikler yapmayı isterdim, bu sayede daha iyi öğreniyoruz."
-----------------------------	---------------------------	---	--

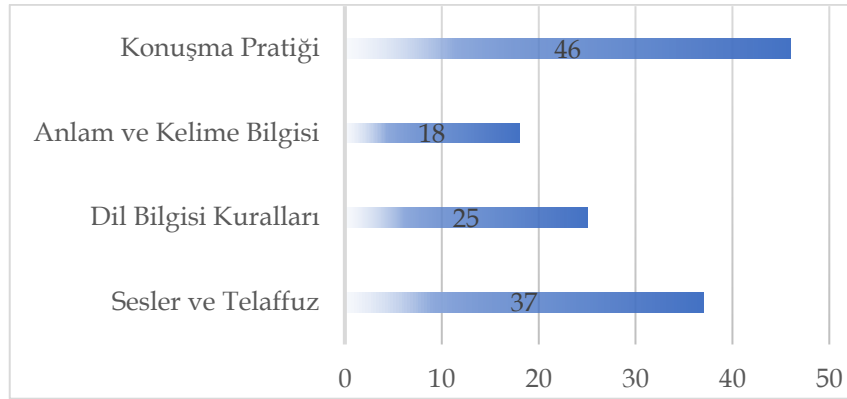
Grafik 6, öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklerin yetersiz olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin %15'i etkinliklerin yeterli olduğunu belirtirken, %31'i yetersiz olduğunu ifade etmiş, %7'lik bir grup ise etkinliklerin kısmen yapıldığını söylemiştir.

Tablo 6, etkinliklerin yeterliliğini daha ayrıntılı şekilde ele almakta ve öğrenci ifadeleri, etkinlik eksikliği ve süre yetersizliğine dikkat çekmektedir. Öğrenciler, ders sürelerinin kısıtlı olması nedeniyle yeterli etkinlik yapılamadığını, etkinliklerin nadir gerçekleştirildiğini ve daha eğlenceli, interaktif hale getirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, bu bulgular Türkçe öğretiminde öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için daha fazla ve etkili etkinlik düzenlenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları en büyük zorluklara dair bulgular, Grafik 7'de verilmiştir.

Grafik 7: Öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları en büyük zorluklara dair bulgular.

Türkçe öğrenirken karşılaşılan en büyük zorluklar, Tablo 7'de detaylandırılmıştır.

Tablo 7: Türkçe Öğrenirken Karşılaşılan En Büyük Zorluklar

Tema	Kodlar	Öğrenci İfadeleri
En Büyük Zorluklar	- Konuşma pratiği eksikliği	Ö15: "Pratik konusunda neredeyse konuşacak kimse yok; Türkçeyi sadece dizi ve filmlerden öğrenmeye çalışıyorum."
	- Dil bilgisi zorlukları	Ö26: "Konuşma pratiği açısından yalnızca ders zamanlarında hocalarla konuşabiliyoruz; ders dışında pratik yapma"

		fırsatımız olmuyor.”
	- Anlam ve kelime bilgisi sorunları	Ö48: “Yeni kelimeleri akılda tutmakta zorlanıyorum, kelime ezberi için daha fazla çalışmalıyım.”
	- Sesler ve telaffuz zorlukları	Ö50: “Türkçe sesleri telaffuz etmekte zorlanıyorum, özellikle ‘ğ’ ve ‘ı’ sesleri kulağıma alışık gelmiyor.”

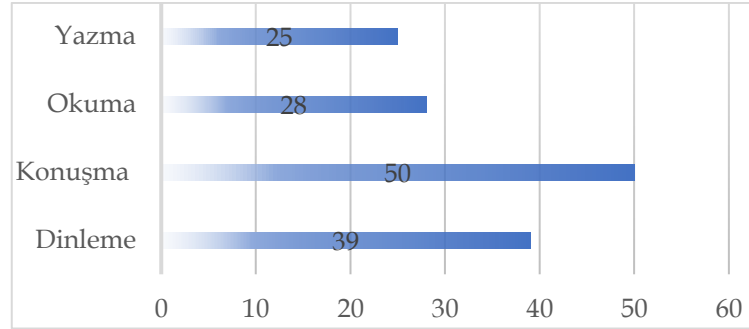
Grafik 7 ve Tablo 7, öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları en büyük zorlukları göstermektedir. Grafikte en fazla zorluk konuşma pratiği alanında yaşanmakta ve 46 öğrenci bu konuda sorun bildirmektedir. Sesler ve telaffuz zorlukları 37 öğrenci, dil bilgisi kuralları 25 öğrenci ve anlam ve kelime bilgisi sorunları ise 18 öğrenci tarafından ifade edilmektedir.

Tablo 7, bu zorlukların ayrıntılarını sunmaktadır. Öğrenciler, yeterli pratik yapacak bir ortam bulamadıklarını, dil bilgisi kurallarını öğrenmede güçlük çektiklerini ve Türkçe'nin bazı seslerini telaffuz etmekte zorlandıklarını belirtmektedir. Özellikle Türkçe'deki bazı seslerin alışık olmadıkları sesler olması, telaffuz zorluklarına neden olmaktadır.

Sonuç olarak, bu bulgular, Türkçe öğreniminde karşılaşılan zorlukları açıkça ortaya koymakta ve öğretim stratejilerinin geliştirilmesi için önemli bilgiler sunmaktadır. Öğrencilerin zorluklarını aşabilmeleri için daha fazla pratik imkânı ve etkileşimli öğrenme yöntemlerine ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır.

Dört temel beceriye (dinleme, konuşma, okuma, yazma) dair odaklanma isteğine ilişkin bulgular, Grafik 8'de verilmiştir.

Grafik 8: Dört temel beceriye (dinleme, konuşma, okuma, yazma) dair odaklanma isteğine ilişkin bulgular.

Dört temel beceride odaklanılması istenen alanlar, Tablo 8'de detaylandırılmıştır.

Tablo 8: Dört Temel Beceride Odaklanılması İstlenen Alanlar

Tema	Kategori	Kodlar	Öğrenci İfadeleri
Beceri Odakları	Öncelik Verilen Beceriler	- Konuşma becerisi - Dinleme becerisi	Ö33: “Geçen yıllarda sınıfta dinleme etkinlikleri yapılmıyordu; şu an dinleme becerimizi yeni yeni geliştirmeye başlıyoruz. Ancak, konuşma becerisi de sadece öğretmen ve öğrenciler arasında sınırlı kalıyor.” Ö23: “Yazma ve okuma becerilerini geliştirirken, dinleme ve konuşma becerilerini neredeyse hiç geliştirmiyoruz.”

			Ö41: "Konuşma becerisi benim için en önemli olanı, bu yüzden daha fazla pratik yapmak istiyorum." Ö54: "Dinleme becerilerimizi geliştirmek için daha fazla Türkçe sesli materyal kullanmalıyız."
--	--	--	---

Grafik 8 ve Tablo 8, öğrencilerin Türkçe öğrenirken dört temel dil becerisine (dinleme, konuşma, okuma, yazma) dair odaklanma isteklerini göstermektedir. Konuşma becerisi, 50 öğrenci ile en fazla öncelik verilen alan olarak öne çıkarken, dinleme 39, okuma 28 ve yazma 25 öğrenci tarafından önemsenmektedir. Öğrenciler, konuşma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesine vurgu yaparken, yazma ve okuma becerilerinin yeterince dikkate alınmadığını ifade etmektedirler. Dinleme etkinliklerinin artırılması ve Türkçe sesli materyallerin kullanılması gerektiği yönündeki talepler, dil öğreniminde bu becerilerin geliştirilmesi için bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, öğretim stratejilerinin bu becerilere daha fazla odaklanması, öğrencilerin dil yeterliliklerini artırmak açısından önemlidir.

Sonuç

Bu araştırmanın amacı, Irak'taki Cihan Üniversitesi İngilizce bölümünde öğrenim gören öğrencilerin 2024-2025 eğitim yılında Türkçe derslerinde karşılaştıkları zorlukları belirlemek ve bu zorluklara yönelik çözüm önerileri sunmaktır.

Elde edilen veriler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğrencilerin çoğu, anadilinden farklı olan iki dilin birlikte öğrenilmesine olumlu bakarken, verilerde her iki dildeki (i, a, c, e) seslerin karışıklığa neden olduğu ve bu durumun dil öğrenme sürecini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir, Türkçe öğretimini zorlayan bazı nedenler ise öğrenilen dilin ve mevcut anadilin söylemsel farklılıklarından kaynaklanmaktadır (Ünal vd., 2028, s. 136).

Bulgulara göre, öğrencilerin en çok zorlandığı alanlar fonetik sesler olmuştur (ğ, ı, o-ö, u-ü). Bu nedenle fonetik eğitime daha fazla ağırlık verilmesi ve öğrencilerin bu sesleri doğru şekilde öğrenmeleri için pratik yapılması önerilmektedir. Bu öneri, özellikle öğrencilerin Türkçe sesleri çıkaramama konusundaki ifadelerine (Ö3, Ö38) dayanmaktadır. Türkçede farklı sesler vardır bu nedenle de öğrenciler bazı harfleri yanlış bir şekilde telaffuz edebilmektedir (Yıldız ve Kahhaleh, 2022, s. 86).

Zaman kipleri ve cümle yapısı konularındaki zorluklar, öğrencilerin dil bilgisi kurallarını öğrenme sürecini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, dil bilgisi kurallarının öğretimine daha fazla zaman ayrılması ve ek derslerle desteklenmesi önerilmektedir. Özellikle öğrencilerin Türkçe ve İngilizce cümle yapılarının farklılığından kaynaklanan zorlukları (Ö23) göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğrenciler dil bilgisi kurallarının öğrenilmesinde ve uygulanmasında da güçlük çekmektedirler. Özellikle zaman kipleri, cümle yapısı ve sözcük türleri gibi konularda yaşanan zorluklar, Türkçe dil bilgisi kurallarının anlaşılmasını ve uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Dil bilgisi kurallarına uygunluk, doğru ve etkili bir cümlenin temelidir (İşcan, 2010, s. 256).

Öğrencilerin en büyük zorluklarından biri, konuşma pratiği yapacak ortamların eksik olmasıdır. Bu bulgular doğrultusunda, sınıf içi ve dışı dinleme ve konuşma etkinliklerinin artırılması ve Türkçe konuşulan çevrelerde pratik yapma imkanları sağlanması gerektiği önerilmektedir. Öğrencilerin ifadeleri (Ö15, Ö26) bu önerileri desteklemektedir. Durmuşçelebi'ye göre dört temel beceriye ilişkin olarak, beceri düzeyi zorlaştıkça öğrencilerin performans ortalamaları da düşmektedir. Yani, dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi becerilerde zorluk arttıkça, öğrencilerin bu becerilerdeki başarıları genel olarak azalmaktadır (2015, s. 265).

Öğrencilerin en büyük sorunlarından biri, Türkçe konuşma pratiği yapamamaları. Türkçe konuşulan bir çevrede bulunamamak, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerini zorlaştırmakta ve gerçek hayatta dil pratiği yapmalarına engel olmaktadır. Türkçeyi öğrenen yabancıların Türk kültürüne uzak olmaları; Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin ana dili olarak öğretilmesinden farklı ve zor yönünü oluşturmaktadır (Sur ve Çalışkan, 2021, s. 30)

"Öğrenciler genellikle Türkçeyi bölümün son üç ve dört sınıfında öğrenmeye başlarlar. Bu durum, dil öğrenimi için yeterli zamanın olmayabileceğini göstermektedir.

Öneriler

1. Fonetik ve Ses Eğitimi Önem Verilmesi:

Öğrencilerin Türkçe fonetik konusunda yaşadıkları zorlukları aşabilmeleri için fonetik çalışmalara ağırlık verilmelidir. Özellikle (ğ, ı, o-ö, u-ü) seslerinin doğru telaffuzu üzerinde durulmalı ve pratik alıştırmalar yapılmalıdır.

Ses karışıklıklarını önlemek için, İngilizce ve Türkçe sesleri karşılaştıran özel alıştırmalar ve uygulamalar hazırlanmalıdır.

2. Dil Bilgisi Eğitiminin Güçlendirilmesi:

Türkçe dil bilgisi kuralları konusunda öğrencilere daha fazla pratik yapma fırsatı sunulmalıdır. Özellikle zaman kipleri ve cümle yapısı konularında eksikliği gideren ek dersler ve alıştırmalar düzenlenmelidir.

Dil bilgisi kurallarının anlaşılmasını kolaylaştırmak için görsel ve işitsel materyaller kullanılmalıdır.

3. Dinleme ve Konuşma Pratiği:

Dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi için sınıf içi ve dışı etkinlikler artırılmalıdır. Öğrencilere, dinleme ve konuşma pratiği yapabilecekleri Türkçe konuşulan çevreler oluşturulmalı, dil laboratuvarları ve etkileşimli konuşma seansları gibi uygulamalı yöntemler kullanılmalıdır.

4. Türkçe Konuşulan Çevre ve Kültürel Etkileşim:

Öğrencilerin Türkçe konuşulan ortamlarda bulunabilmeleri için değişim programları ve kültürel etkinlikler düzenlenmelidir. Türk kültürüne daha yakın olmaları için öğrencilere Türk kültürünü tanıtan seminerler, kültürel geziler ve sosyal etkinlikler önerilmelidir.

5. Erken Başlangıç:

Türkçe öğrenme sürecine erken başlanması, dil öğreniminde başarıyı artırır. Programın ilk yıllarından itibaren Türkçe eğitimi verilmelidir. Bu, öğrencilerin dil becerilerini erken aşamalarda geliştirmelerini sağlar ve İngilizceden kaynaklanan ses karışıklıklarını önlemeye yardımcı olabilir.

Kaynakça

- Alan, Y. (2021). İlgili çalışmalardan hareketle Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 119-146.
- Başar, B., ve Demir, M. K. (2023). Sınıf öğretmenlerinin geri bildirim kullanım durumlarının incelenmesi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 6(3), 321-346.
- Chang, W.-C. (2017). Taiwanlı öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21(2), 497-511.
- Çakır, M. H. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde düzeltici geri bildirim etkisi. *Bezgeç Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(3), 209-221.
- Çalışır Zenci, S. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, 10(38), 211-218.
- Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29(29), 227-247.
- Durmuş, M. (2013). Türkçenin yabancılar için öğretimi: Sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılar için Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 207-228.
- Durmuşçelebi, M. (2015). Effectiveness of a Turkish as a foreign language teaching program. *Journal of Teacher Education and Educators*, 4(2), 247-273.
- Durnagöl, F., ve Altan, Z. (2024). Türkçe dilbilgisi kurallarının sözdizimsel analiz çerçevesinde incelenmesi. *Veri Bilimi*, 7(1), 1-15.
- Gömleksiz, M. N. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının İngilizce dil öğrenme stratejilerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi (Fırat Üniversitesi örneği). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 573-601.
- Hoşça, F. (2020). Sudan'da Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3(1), 77-87.
- İşcan, A. (2010). İşlevsel dil bilgisinin Türkçe öğretimindeki yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 253-258.
- Karaman, H., ve Yılar, Ö. (2023). Ana dili Türkçe olmayan öğrencilerin ve velilerinin ilkökuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunlarla ilgili görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(87), 1112-1126.
- Koç, F. (2020). Karışık dilli eserlerin fonetik özellikleri üzerine bir değerlendirme. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 55-68.
- Özer, S., ve Akay, C. (2022). Ortaokul öğrencilerinin İngilizce öğrenme zorlukları: Bir durum çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 711-747.

- Sallabaş, M. E., ve Kiler, B. (2024). Dil becerilerini ölçme ve değerlendirme sürecinde Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 12(3), 650-666.
- Solak, E. M., ve Yılmaz, F. (2020). Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin konuşma kaygıları üzerine bir inceleme. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 8(1), 112-123.
- Sur, E., ve Çalışkan, G. (2021). Suriyeli göçmenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 27-49.
- Şahin, H., Çelik, F., & Gök Çatal, Ö. (2018). 6, 7 ve 8. sınıflarda İngilizce öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 123-136.
- Şahin, H., Çelik, F., ve Gök Çatal, Ö. (2018). 6, 7 ve 8. sınıflarda İngilizce öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 123-136.
- Şengül, K. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alfabe sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 3(1), 325-339.
- Tunç, M., ve Kozikoğlu, İ. (2022). İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri. *Adıyaman Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, 37-71.
- Turan, M., ve Polat, F. (2017). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Qualitative Studies*, 12(4), 31-60.
- Uzdu Yıldız, F., ve Kahhaleh, H. (2022). Yurt dışında Türkçe öğrenen yabancıların konuşma becerisinde karşılaştıkları zorlukların analizi (sistemik derleme). *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 5(2), 76-91.
- Ünal, K., Taşkaya, S. M., ve Ersoy, G. (2018). Suriyeli göçmenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 134-149.